

Katalog zahtev

Ustavite femicide!

Učinkovito proti pobijanju žensk* in deklet* v Evropski uniji

Vsebina

Stanje	04
Težave v boju proti femicidom	05
Priporočila	06

Pripravila



DaMigra e.V.
(Nemčija)

v sodelovanju z



Ekmek ve gül
(Turčija)



UMAR - União de Mulheres
Alternativa e Resposta
(Portugalska)



Pangea Reama
(Italija)



Research Centre of Women's
Affairs (Grčija)



Femicide Observation Center
(Nemčija)



Dr. Jasna Podreka
University of Ljubljana
(Slovenija)



(Turčija)



PATENT Association
(Madžarska)

Dr. Monika Schröttle,
Koordinatorica European
Observatory on Femicide
(Nemčija)

Opomba glede spolno občutljive rabe ženske in moške slovnične oblike

Kot intersekcijsko-feministično usmerjena in delujoča Krovna zveza migrantk* in za migrantke* v Nemčiji, uporablja DaMigra e. V. spolno občutljiv slovnični zapis z zvezdico. Ta način opozarja na obstoj več kot dveh spolov („ženske“ in „moški“) in simbolizira dejansko raznolikost spolov. Ponudba Krovne zveze organizacij migrantk* DaMigra e. V. je namenjena ženskam*. S tem so mišljene vse osebe, ki se same opisujejo kot ženske* in/ali kot ženske* doživljajo našo družbo.

Stanje

Glede na statistiko „United Nations Office Drugs and Crime“ je po svetu vsak dan ubitih 137 žensk* in deklet* s strani člana njihove družine ali njihovega nekdanjega partnerja, zgolj zaradi tega, ker so ženske* in dekleta*.¹ Letno pomeni to približno 50.000 žrtev.²

Te številke – podobne so številu žrtev državljanske vojne v Siriji, kar pomeni 40.000 smrtnih žrtev v prvih 20 mesecih vojne – so strašljive in odražajo težavo, ki zadeva ves svet. Dejansko število umorov žensk* in deklet* po svetu je občutno višje, saj sistematično zbiranje statističnih podatkov na ravni države, ki bi podrobno zajeli odnos med ženskami* in dekleti* kot žrtvami nasilja in storilci* oziroma motivi za uboje zaradi spola, ne obstaja.

Femicidi, uboji in umori žensk* in deklet* zaradi njihovega spola,³ kot jih opisuje „Konvencija Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima“, tako imenovani Istanbulski konvenciji, imajo več obrazov.

Ženske* in dekleta* so žrtve različnih oblik nasilja: pri smrtnih primerih je le-to povezano z begom, spolnim delom, pohabljanjem ženskih splovil, organiziranim kriminalom, trgovanjem s prepovedanimi drogami in trgovanjem z ljudmi, kot posledica nasilja (nekdanjega) partnerja*, s trpinčenjem, kot posledica psihičnega nasilja, ki vodi v samomor, uboji žensk* in deklet* v imenu „časti“, uboji zaradi spolne orientiranosti in/ali spolne identitete itd.

Femicidi niso le posamezni primeri in niso zasebna zadeva, temveč naš skupni svetovno-družbeni problem, ki temelji na tradicionalnih družbenih predstavah o spolu in patriarhalnih strukturah moči.

Močna porast ekstremističnih in rasističnih gibanj v zadnjih letih predstavlja dodatno globalno nevarnost za nedotakljivost žensk* in deklet*. Naj gre za desničarsko ekstremistična, antifeministična ali fundamentalistična verska gibanja, kar je vsem skupno je osnovna sovražna drža zoper ženske* in dekleta*.

Dnevno pojavljanje teh strukturnih antifeminističnih in rasističnih glasov močno vpliva na vidnost in varnost skupnosti LGBTQI.

¹ United Nations Drugs and Crime (2019) “Global Study on Homicide: Gender-related killing of women and girls, Vienna”, str. 10, povezava: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/gsh/Booklet_5.pdf (Stanje: 15.07.2020).

² Izhaja iz poročila “Combating violence against women” (Boj proti nasilju nad ženskami* in dekleti*) Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE), objavljenega novembra 2016, povezava: <https://www.osce.org/files/f/documents/e/2/286336.pdf> (Stanje: 02.11.2020).

³ United Nations Economic and Social Council (2013) “Vienna Declaration on Femicide”, povezava: https://www.unodc.org/documents/commissions/CCPCJ/CCPCJ_Sessions/CCPCJ_22/_E-CN15-2013-NGO1/E-CN15-2013-NGO1_E.pdf (Stanje: 10.09.2020):

“Recognizing that femicide is the killing of women and girls because of their gender, which can take the form of, inter alia: (1) the murder of women as a result of intimate partner violence; (2) the torture and misogynist slaying of women (3) killing of women and girls in the name of “honour”; (5) targeted killing of women and girls in the context of armed conflict; (5) dowry-related killings of women; (6) killing of women and girls because of their sexual orientation and gender identity; (7) the killing of aboriginal and indigenous women and girls because of their gender; (8) female infanticide and gender-based sex selection foeticide; (9) genital mutilation related deaths; (10) accusations of witchcraft; and (11) other femicides connected with gangs, organized crime, drug dealers, human trafficking and the proliferation of small arms”.

Težave v boju proti femicidom

Boj proti femicidom ovira mnogo družbenih faktorjev, med petimi najpomembnejših so:

Družbena neenakost ženske* in moškega*

Dokler bodo v družbah prevladovala patriarhalna, seksistično obarvana predstava o ženskah* in vlogi ženske* v družbi, ki ženske* razumejo kot objekt, bodo ženske* in dekleta* še nadalje izpostavljene zgoraj navedenim oblikam nasilja zaradi spola.

Splošna in medijska jezikovna raba

V splošni jezikovni rabi in v medijskem ter družbenem okolju se spolno zaznamovano nasilje nad ženskami* in dekleti* pogosto upravičuje. Prepogosto je trivializirano kot „družinska drama“, „umor iz časti“, „uboj zaradi razhoda“ ali „uboj iz ljubosumja“, kar otežuje tako ugotavljanje femicida kot sistematičen boj proti tovrstnim umorom in nasilnim dejanjem.

(Ne-)raba izraza in pomanjkanje nacionalne in skupne evropske strategije

Ker splošno veljavna definicija izraza femicid ne obstaja, se razlikuje tudi štetje tovrstnega nasilja, ki posledično težave v svoji celovitosti ne

zazna. Poleg tega nima nobena evropska država celovite nacionalne strategije za boj proti femicidom, temveč področje pokriva krpanka lokalnih, regionalnih in deželno-specifičnih pristopov in rešitev. Manjka tudi skupna strategija na ravni Evropske unije.

Pomanjkanje zavedanja o dimenziji gospodarske škode

Femicidi in nasilje zaradi spola imajo tudi neizmerne gospodarske posledice. Tako ocenjuje Svet Evrope ekonomsko škodo le iz naslova nasilja v družini na 555 evrov na prebivalca*ko letno.⁴

Nezadostno izvajanje instrumentov za boj proti vsem oblikam nasilja nad ženskami* in dekleti*

Osnovna naloga „Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima“, tako imenovane Istanbulske konvencije, je preprečevanje vseh oblik nasilja nad ženskami*. Poleg tega je njen cilj zaščita prizadetih žensk* in deklet* pred nasiljem, prispevanje k prekinitvi vseh oblik diskriminiranja žensk* in s celovitimi političnimi in drugimi ukrepi ustvarjanje okvirja za zagotovitev zaščite in podpore za prizadete ter kazenski pregon za storilce* in storilke*. Izpolnitev teh pravnih instrumentov za ženske* in dekleta* je bistveni del boja proti femicidom.

⁴ Council of Europe (2016): Handbook for parliamentarians. Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul Convention), str. 16

<http://www.assembly.coe.int/LifeRay/EGA/WomenFFViolence/HandbookParliamentarians-EN.pdf> [12.11.2020]

Priporočila

Mi, organizacije za pravice žensk* in deklet* iz različnih držav Evropske unije, priporočamo za dosledno izvajanje Istanbulske konvencije pravno zasidranje naslednjih ukrepov, z namenom ustavitve femicidov v Evropski uniji:

A. Nujno potrebno je, da so za učinkovito izvajanje Istanbulske konvencije pri zastopanju interesov, razvijanju ukrepov in procesih odločanja vključene organizacije za pravice žensk* in deklet*!

Organizacije za pravice žensk* in deklet* nudijo ženskam* in dekletom*, ki so ogrožene ali so bile žrtve nasilja, varovano okolje in prvo pomoč, zato tudi najbolje poznajo njihove potrebe.

- Potrebna je zanesljiva finančna pomoč EU, kot priznanje sodelovanja z organizacijami za pravice žensk* in deklet*, z namenom okrepiteve preventivnega in interventnega delovanja v boju proti femicidom! (9. člen)

B. Nujno potrebno je, da vlade sistematično zbirajo podatke o femicidih ter o tematici obveščajo in ozaveščajo javnost.

Trajnostni boj proti femicidom je možen le s sistematičnim analiziranjem motivov iz intersekcijske perspektive in s poimenovanjem motivov. V zvezi s tem je potrebno redno upravljanje informacij o različnih oblikah nasilja nad ženskami* in dekleti* s strani državnih, finančnih in človeških virov.

- Potrebna je enotna in obsežna defnicija femicidov in izrecno poimenovanje

različnih skupin žrtev.

- Potrebno je povečanje finančnih in človeških virov za zaščito in boj proti vsem oblikam nasilja nad ženskami* in dekleti*, kot jih navaja Istanbulska konvencija, vključno z nasiljem na spletu! (8. člen)
- Potrebno je sistematično zbiranje podatkov na državni ravni s strani vseh upravnih organov ter inter- in transdisciplinarno ugotavljanje motivov za nasilje z namenom priprave učinkovitih zaščitnih in podpornih ukrepov za ženske* in dekleta*, ki so bile žrtve nasilja! (11. člen)
- Zahtevamo konec kulturaliziranju, etniziranju in privatiziranju femicidov v jezikovni rabi in v poročanju medijev, ter priznanje umorov žensk* in deklet* kot femicide! (42. člen)

C. Zahtevamo zaščitne ukrepe, ki bodo občutljivi na družbeno in spolno raznolikost, na vseh družbenih področjih!

Eno od temeljnih sredstev za preprečevanje femicidov je zaščita pred nasiljem. Ta zahteva ozaveščanje o družbeni in spolni raznolikosti, šolanja, izobraževanja in izpopolnjevanja na vseh področjih.

- Potrebni je več intersekcijskih kampanj ozaveščanja proti sovraštvu proti ženskam* in dekletom* ter za pravice žensk* in deklet*! (13. člen). Učinke teh kampanj je potrebno redno evaluirati.
- V šolah potrebujemo več pouka, ki v učne načrte vključuje ozaveščanje o družbeni in spolni raznolikosti s primernimi učnimi gradivi in učitelji*cami! (14. člen)

- Potrebujemo boljše usposobljene strokovnjake, ki v azilnih postopkih, v katere so vključene žrtve z izkušnjo nasilja odločajo in jih spremljajo, predvsem z znanji s področja psihologije, ozaveščenosti o družbeni in spolni raznolikosti ter z znanjem tujih jezikov (npr. pripadniki*ce policije, prevajalci*ke, socialni*e delavci*ke, zdravstveno osebje, tolmači*ke)! (15. člen)
- Za vsako obliko nasilja nad ženskami* in dekleti* potrebujemo programe zdravljenja, ki vključujejo ozaveščanje o raznolikost (16. člen)
- Potrebujemo mehanizme za jezikovni monitoring s sposobnostjo prepoznavanja napadov na družbeno in spolno raznolikost v medijih in ukrepe na ravni države proti izjavam, v katerih se ženskam* in dekletom* grozi in jih sramoti, vključno s platformami socialnih medijev! (17. člen)

D. Zahtevamo obsežne podporne ukrepe za iskalce zaščite!

Učinkoviti ukrepi proti femicidom vključujejo ponudbo za takojšnjo pomoč ženskam* in dekletom*, ki so žrtve nasilja, z namenom umika žrtve iz nasilnega odnosa ali družine. Osnovo za obsežen program ponudbe pomoči predstavlja večjezičnost in avdio-vizualna sredstva za učinkovito komunikacijo s karseda malo ovirami.

- Potreben je enostaven dostop do podpornih struktur in varnih hiš za ženske* in dekleta*, brez diskriminacije in nepotrebnih ovir! Mednje sodijo med drugim tudi svetovalna mesta (tudi izven urbanih središč), varna zatočišča ter organi kazenskega pregona! (18. člen)
- Potrebujemo večjezične in na družbeno in spolno raznolikost senzibilizirane strokovne podporne storitve, predvsem

psihoterapijo za iskalce zaščite! (22. člen)

- Potrebujemo posebno ukrepe, prilagojene na različne zdravstvene potrebe žensk* in deklet* s posebnim poudarkom na obravnavi in podpori psihičnega zdravja. (22. člen)
- Potrebujemo zadostno število varnih hiš za ženske* in dekleta*, ki bodo dostopne vsem ženskam* in dekletom* brez diskriminacije (23. člen)
- Potrebujemo nujni sprejem zakonskih ukrepov za vzpostavitev primernih zatočišč, ki bodo vsem ženskam* in dekletom* s posebnimi potrebami (npr. ženske* z invalidnostjo in starejše ženske*), ki so žrtve nasilja, omogočile primerno obravnavo, podporo in zaščito. (23. člen)
- Potrebujemo boljše dostopnost do informacij o različnih oblikah spolno zaznamovanega nasilja v obliki 24-urne (24/7) telefonske številke za pomoč, kjer je pomoč na voljo v različnih jezikih. (24. člen)
- V sodnih postopkih je potrebno zagotoviti posluš in zaščito za otroke in mlade, ki so žrtve nasilja, z namenom zagotovitve zaščite za njih in njihove matere. (26. člen)
- V ločitvenih postopkih so potrebni posebni zaščitni ukrepi. Predvsem je potrebna ocena ogroženosti pri reševanju pravice do obiskov otrok in skrbništva. Potrebno je pravno zagotoviti, da le-ta ne sme ogroziti pravic otrok in žrtev. Pri uveljavljanju pravice do skrbništva in do obiskov otrok je potrebno upoštevati specifično situacijo žrtve in pripomoči k temu, da se preprečijo ponovne storitve kaznivega dejanja in femicidi. (31. člen)
- Kot posledica zločina nad njihovimi materami mnogo otrok osiroti. Izguba materinskega lika, še posebej, če je izgubo povzročila druga referenčna oseba, ima

katastrofalne posledice. Zato je odločilnega pomena, da se zagotovi stalno, strukturirano in specializirano podporo in spremljanje otrok, ki so žrtve femicidov in še posebej osirotelih otrok.

- V smislu preventive pred femicidi bi morala biti žrtvam nasilja ali nevarno ogroženim osebam ponujena možnost zamenjave imena in nacionalne identifikacijske številke oz. številke socialnega zavarovanja.
- Potrebno je zagotoviti enakost in varno udeležbo žensk* na trgu delovne sile. Ekonomska neodvisnost je odločilni faktor v boju proti femicidom* in nasilju nad ženskami*. (18. člen)
- Zahtevamo primerne in učinkovite ukrepe za ukinitve vsakršnih oblik pohabljanja ženskih splovil (FGM) pri dekletih* in ženskah*, s poudarkom na ozaveščenih zdravnikih*cah in svetovalnimi mesti za prizadete! (38. člen)
- Vse javne ustanove in nevladne organizacije, ki sodelujejo z ženskami* in dekleti*, ki so žrtve spolno zaznamovanega nasilja, morajo svoje sodelavce*ke, ki so del njihove ekipe, skrbno izbrati in nadzorovati, s tem da dajo prednost tistim, ki se problematike bolje zavedajo. Te ekipe morajo prejeti primerno šolanje o preprečevanju in odkrivanju nasilja, enakosti žensk* in moških*, pravicah in potrebah žrtev kot tudi preprečevanju sekundarne viktimizacije. (5. in 15. člen)

E. Nujno potrebno je, da imajo vse ženske* in dekleta* dostop do storitev!

Ženske* in dekleta* z izkušnjo bega in/ali migracij, so žrtve večkratne diskriminacije, med drugim v obliki vsakodnevnega rasizma in heteroseksistične diskriminacije. Te osebe

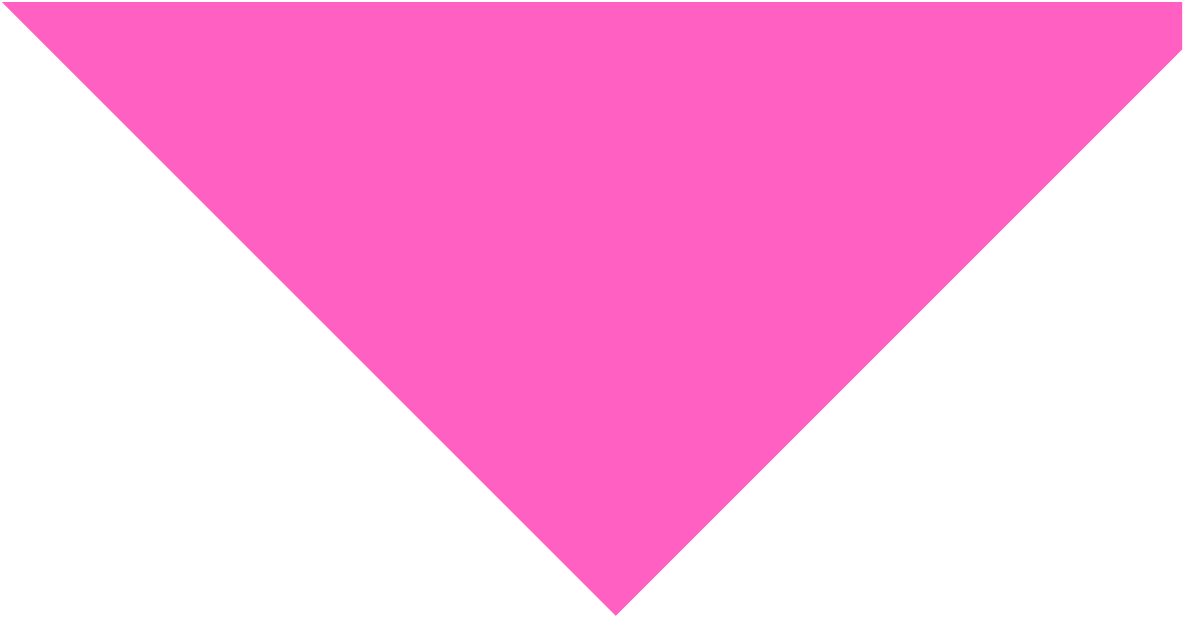
potrebujejo posebno perspektivo s poudarkom na diskriminaciji zaradi dovoljenja za prebivanje.

- Zahtevamo izvajanje Istanbulske konvencije, ki ne dovoljuje diskriminiranja – neodvisno od biološkega in družbenega spola, „rase“, barve kože, jezika, veroizpovedi, političnega ali drugega prepričanja, nacionalnega ali socialnega porekla, pripradnosti nacionalni manjšini, rojstva, seksualne orientiranosti, spolne identitete, starosti, zdravstvenega stanja, invalidnosti, družinskega stanja, statusa migranta ali begunca ali kakršnega koli drugega statusa žensk* in deklet*, ki so žrtve nasilja! (4. člen)
- Za ženske* in dekleta* z izkušnjo bega in migracij potrebujemo samostojno pravico do bivanja, ki ni vezana na zakončev ali partnerjev status, da ne bo nobena ženska* ilegalizirana in bodo vse ženske* in dekleta* v ukrepih upoštevane! (59. člen)
- Zahtevamo, da vse države pogodbenice sprejmejo vse potrebne ukrepe, da bodo lahko ženske* in dekleta*, ki so žrtve pohabljanja ženskih splovil, posilstev, prisilnih zakonskih zvez in drugih oblik nasilja zaradi spola, svojo pravico do azila lahko tudi dejansko koristile! (60. člen)
- Potrebni so nujni ukrepi za zaščito žensk* in deklet* pred nasiljem v obporodni skrbi. Nujno potrebno je, da se nasilje v obporodni skrbi obravnava kot nasilje zaradi spola. Nepotrebni postopki obporodne skrbi brez strinjanja morajo biti denuncirani. (5. člen)
- Zahtevamo takojšnjo prenehanje vračanja žensk* in deklet* v vsa vojna in krizna območja, v katerih spoštovanje človekovih pravic ni zagotovljeno! (60. člen)

- Zahtevamo konec diskriminatornih, nesorazmernih, človeku nedostojnih in rasističnih testov za begunce LGBT*I*Q skupnosti in boljšo kakovost azilnega postopka! Zahtevamo takojšnjo prekinitev vračanja beguncev LGBT*I*Q skupnosti v vse države, v katerih njihove pravice niso spoštovane! (60. člen)
- Zahtevamo prisilne ukrepe za odstranitev storilcev*k nasilja v družini takoj, ko je zločinsko dejanje znano. Reviktimizacije prizadetih žensk* in otrok ne smemo vzeti v zakup za zaščito pravic domnevnega storilca kaznivega dejanja. (52. člen)
- Zahtevamo zadostno število centrov za nujno pomoč žrtvam spolnega nasilja, v katerih bodo deležni podpore in svetovanja ob travmatičnem dogodku, v katerem bodo zbrani dokazi (forenzično) in izjave prič in v katerih bodo lahko nekaj dni po dogodku ostali, da si opomorejo. (25. člen)
- Zahtevamo jasne, v zakonu eksplicitno opredeljene kriterije za spolno zaznamovane zločine. Prisotnost in odsotnost konsenzualnega dejanja je potrebno upoštevati v kontekstu danih okoliščin. Konsenz mora biti podan prostovoljno, s svobodno voljo osebe. (36. člen)

F. Nujno potrebno je, da se ukrepi sprejmejo v sodelovanju ter so podvrženi rednemu preverjanju!

- Zahtevamo ratifikacijo Istanbulske konvencije s strani Evropske unije. Evropska unija mora zahtevati izvajanje konvencije v državah članicah in sankcionirati neizvajanje.
- Potrebne so enotne, skupne smernice, ki države Evropske unije zavezujejo k aktivnemu boju in preprečevanju femicidov.
- Zahtevamo trajno financiranje in interseksijsko usmeritev zbiranja podatkov na evropski ravni. Pri tem je potrebno upoštevati že pričete aktivnosti „European Observators on Femicide“. Da bi uspeli zagotoviti najširšo možno zaščito žrtev, so potrebni medsebojno prepleteni politični ukrepi in sodelovanje vseh pristojnih akterjev, kot so vladne službe, nacionalni, regionalni in lokalni parlamenti in organi oblasti, nacionalne inštitucije za varstvo človekovih pravic in civilno-družbene organizacije. (7. člen)
- Potrebno je redno preverjanje učinkovitosti ukrepov na ravni Evropske unije.



Naslov

DaMigra e. V.
Dachverband der
Migrantinnenorganisationen
Am Sudhaus 2
12053 Berlin
damigra.de

Odnosi z javnostmi

E-pošta: presse@damigra.de
Telefon: 0049 (0)30 255 685 12

